

רדיו המתחנות (התרצ"ט-התש"ח)

Resistance Radio (1939-1948)

אדר א' התשע"ד ■ 2/2014

לח"י, קול המתחנות העברית

תחנת השידור של לח"י נקראה תחילת (ב-1942) גם היא "קול ציון הלוחמת", ומאוחר יותר הוחלף שמה ל"קול המתחנות העברית". בשנת המאבק האחורה הוסב שמה ל"קול לחמי חירות ישראל". בפברואר 1946 גלו הבריטים את התחנה ואסרו את מפעילה, בהם הקריינים גאולה כהן ונתן מרפיש. גאולה כהן הצלילה לבסוף מהכלא וחזרה לשדר.

* * *

שידורי המתחנות השונות הتنהלו תוך סודיות וסתכנות רבות. ברוב המקרים היו המשדרים מוצפנים בתוך מזוזות שהועברו ממוקם למקום. השידורים היו, לרוב, קצרים - 5 עד 10 דקות, כדי למנוע מהבריטים לאתר את מיקומן של התחנות.

בתש"ח-1948 פינו התחנות המתחנות את גלי האתר לרדיו הממלכתי הישראלי - "קול ישראל".

ד"ר מרדכי נאור

* צלום הקורין באדיבות ארכון מכון זבוטינסקי בישראל.

בתקופת המאבק נגד הבריטים, לפני קום המדינה, הפעילה כל אחת משלוש המתחנות - ה"הגנה", אצ"ל ולח"י - שידורי דיווחיים בಗלים קצרים, שנעודו לעקוף את שידורי "קול ירושלים" - תחנת השידור של המנדט הבריטי בארץ ישראל.

תחנה זו, שהחלה לשדר ב-1936 בשלוש שפות (אנגלית, עברית וערבית), הייתה כפופה להוראות הצנזורה הבריטית ולא ניתן היה עבירה דרכה, במסגרת התקניות העבריות, מסרים לאומיים ופוליטיים. תחנות השידור המתחנות נטלו על עצמן להביא למאזינים מידע חוני ובלתי מצומח, בליווי חומרים על פעילותה המיוחדת של כל מתחנות.

אצ"ל, קול ציון הלוחמת

הראשונה שהחלה לשדר (1939) הייתה "קול ציון הלוחמת" של אצ"ל. תחנה זו שידרה בהפסיקות עד לאחר קום המדינה. במרס 1944 נטפסה התחנה על ידי הבולשת הבריטית. ביוני 1946 היא חזרה לשדר.

תוכן השידורים דמה לכ戎וי אצ"ל שהופכו והודבקו על קירות ברחבי הארץ, וקרוואו לסילוק הבריטים ולהקמת מדינה יהודית עצמאית. סמוך לקום המדינה שינתה התחנה את שמה ל"קול סמוך" ונקראה "קול ישראל".

ה"הגנה", קול ישראל

תחנת השידור של ה"הגנה" נקראה "קול ישראל", והוא החלה לשדר בחורף 1940. לאחר שלושה חודשים, עם ההחומרה במצב בריטניה בחזיותה המזורה הティיכן בשל נפילת צרפת וכניסת איטליה למלחמה לצד הגරמנים, הפסיקו השידורים. הם חודשו בסתיו 1945, עם הקמתה הופסקו השידורים. הם חודשו בסתיו 1945, עם הקמתה של "תנועת המרי". ערב הקמת המדינה הפעילה ה"הגנה" מספר תחנות במקביל: "קול ישראל", "תלם שמיר בועז", "קול הגליל", "קול המגן העברי" (ירושלים) ו"קול ההגנה" (חיפה).

ביום קום המדינה אימץ הרדיו הממלכתי של המדינה הנולדה את השם "קול ישראל".

Resistance Radio (1939-1948)

During the struggle against the British authorities prior to the establishment of the State of Israel, each of the three Jewish resistance movements, Haganah, Etzel and Lehi, operated clandestine shortwave radio stations meant to circumvent broadcasts by Kol Jerusalem, the radio station run by the British Mandate in Eretz Israel.

This station, which began broadcasting in 1936 in three languages (English, Hebrew and Arabic) was subject to British censorship and could not utilize its Hebrew programs to broadcast national and political messages. The resistance radio stations took it upon themselves to bring listeners vital and uncensored information, accompanied by material related to the unique activities of each movement.

Etzel, Kol Zion Halochemet (Voice of Fighting Zion)

The first resistance radio station to begin broadcasting was Etzel's Kol Zion Halochemet (1939). The station broadcasted on and off until after the establishment of the State of Israel. In March 1944 the station was captured by the British secret police, but resumed its broadcasts in June 1946.

The content of the station's broadcasts was similar to the Etzel proclamations that were distributed and hung on walls throughout the country, calling for the expulsion of the British and the establishment of an independent Jewish state.

Shortly before the establishment of the State, the station changed its name to Kol Hacherut (Voice of Freedom).

Haganah, Kol Yisrael (Voice of Israel)

The Haganah's radio station was called Kol Yisrael and it began broadcasting in the winter of 1940. After only three months, as Britain's Middle Eastern battlefield positions deteriorated due to the fall of France and Italy's entry into the war alongside the Germans, broadcasts were halted. They were renewed in the autumn of 1945, with the establishment of the Jewish Resistance Movement. On the eve of the establishment of the State, the Haganah operated a number of radio stations simultaneously: Kol Yisrael, Telem Shamir Boaz, Kol Hagalil, Kol Hamagen Ha'ivri (Jerusalem) and Kol Hahaganah (Haifa).

חותמת אירוס להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

On Independence Day, the newly established state's national radio adopted the name Kol Yisrael.

Lehi, Kol Hamachteret Ha'ivrit (Voice of the Hebrew Resistance)

The Lehi's radio station was initially (1942) also called Kol Zion Halochemet. The name was later changed to Kol Hamachteret Ha'ivrit and during the last year of the struggle, its name was changed yet again to Kol Lochamei Herut Yisrael (Voice of Israel Freedom Fighters). In February 1946 the British discovered the station and arrested its operators, including broadcasters Geula Cohen and Natan Merfish. Geula Cohen managed to escape from prison and resumed broadcasting.

All of the resistance radio broadcasts were conducted secretly and posed a great risk to their operators. Most of the transmitters were encoded inside suitcases that were moved from place to place. Broadcasts were generally short, lasting only 5-10 minutes, in order to prevent the British from pinpointing the stations' locations.

In 1948 the resistance radio stations cleared the airwaves in favor of the national Israeli radio – Kol Yisrael.

Dr. Mordecai Naor

Photo of the broadcaster, courtesy of the Jabotinsky Institute in Israel archive.

הנפקה:	פברואר 2014
ממדת הבולים (מ"מ):	630 x 21
לוח:	931
בולים בדף:	15
שבלים בדף:	5
שיטת הדפסה:	Offset
סימן אבטחה:	מיקרוטקסט
לפום:	Cartor Security Printing, France
Plate:	
Stamps per Sheet:	
Tabs per Sheet:	
Method of printing:	
Security mark:	
Printer:	